

TIEDOTE YLÄKOULUN PÄIHDEKYSELYN 2025 TULOKSISTA

Haluamme välittää teille huoltajille ja koulun henkilökunnalle yhteisen tiedotteen koskien yläkoululla ja lukiolla tehtyä päihdekyselyä tammi-/helmikuussa 2025. Samantapainen kysely toteutettiin viime vuonna ja kysely toistetaan vuosittain.

Nuorten keskuudessa on tullut valtakunnallisestikin esille nuuskaan liittyvää kokeilua sekä käyttöä. Nuorisotoimi on kouluttanut nuorisovaltuustolaiset Ehyt ry:n mallin mukaan Nuuska-agenteiksi, jotka ovat käyneet pitämässä nikotiini aiheisiä tunteja 4.lk - 9.lk ja tämä on koettu hyväksi toimintamalliksi, joka on jo vakiintunutta toimintaa nuorten keskuudessa tehdystä ehkäisevästä päihdetyöstä. Nuorisotoimi käy vuosittain ehkäisevän päihdetyön viikolla 45 sekä yläkoululla että lukiolla pitämässä ehkäisevän päihdetyön merkeissä yhden oppitunnin.

Päihdekyselyyn vastasi 70 (83) yläkouluista (huom. lukuvuonna 2025-2026 7.lk on yksisarjainen). Kyselyssä tiedusteltiin tupakoinnin, nuuskaamisen, raha- ja digipelaamisen, alkoholin ja huumausaineiden tilannetta sekä onko näitä kokeiltu. Suluissa olevat lukemat ovat viime vuoden tuloksia, jolloin vuosittainen vertailu on helpompaa. Alla keskeisimpiä tuloksia

- Säännöllisesti tupakoiden määrä oli 3 (1). Tupakointia ilmoitti kokeilleensa 10 (7) vastaajaa ja 4 (5) vastaajaa vastasi käyttävänsä vain viihteellä. 51 (69) vastaajaa ei tupakoi lainkaan.
- Nuuskan säännöllisiä käyttäjiä oli 2 (4). Kyselyssä 5 (3) myönsi kokeilleensa, mutta ei käyttänyt säännöllisesti. Kukaan vastaajista (2) kertoi käyttävänsä nuuskaa vain viihteellä.
- Sähkötupakkaa kertoi käyttävänsä 1 (2) vastaajaa, **kokeilleensa 10 (5)** ja vain viihteellä käyttäviä oli 4 (3). Yksi (6) vastaajaa kertoi, ettei käytä säännöllisesti.
- **Nikotiini tuotteita** (tupakka, sähkötupakka, nuuska, nikotiinipussit, nikotiinikorvauustuotteet) koulupäivän aikana kertoi käyttävänsä 6 (2) vastaajaa ja 4 (3) ei käytä päivittäin.
- Rahapelaamista (rahapeliautomaatit ja netissä olevat rahapelit) oli kokeillut 2 (6) ja 3 (2) kertoi pelaavansa päivittäin. 1 (2) vastaajaa kertoi pelaavansa kerran kuukaudessa tai harvemmin ja Nolla vastaajaa kertoi pelaavansa useamman kerran kuukaudessa (0).
- Digipelaamista (tietokone-, konsoli- tai mobiilipelit) oli kokeillut/ei pelaa säännöllisesti 4 (3), useamman kerran kuukaudessa pelaa 6 (5), useamman kerran viikossa pelaa 16 (17) ja päivittäin pelaa 31 (34) vastaajaa. Vastaajista 4 (19) ei pelaa ollenkaan.
- Vastaajista 6 (10) kertoi käyttävänsä alkoholia. Kyselyn mukaan 22 (11) ei käytä alkoholia säännöllisesti, mutta on kokeillut. 6 (8) vastaajaa kertoi käyttävänsä alkoholia 1-4kr/kk ja tätä useammin 2 (2) vastaajaa. Vastaajista 16 (11) kertoi käyttävänsä alkoholia harvemmin ja 46 (62) vastaajaa ei käytä alkoholia ollenkaan.
- **Lääkkeitä päihdetarkoituksessa käyttää säännöllisesti 1 (2) vastaajaa, 0 (1) oli kokeillut / ei käytä säännöllisesti.**
- **Kannabista (marihuana/hasis) on käyttänyt (1) vastaajaa ja 1 (1) kertoi käyttäneensä muutamia / useita kertoja. Loput eivät ole käyttäneet/kokeilleet kannabista.**
- **Muita huumausaineita kertoi käyttävänsä 1 (2) vastaajaa. Loput eivät ole käyttäneet/kokeilleet muita huumausaineita.**
- **Kukaan vastaajista ei kertonut imppaavansa, 1 oli kokeillut ja 1 oli impannut muutamia kertoja. Loput eivät ole käyttäneet/kokeilleet imppaamista.**
- **1 vastaajaa kertoi käyttävänsä ilokaasua. Loput eivät ole käyttäneet/kokeilleet ilokaasua.**

- Kysyttäessä, miltä olosi tuntui päihteiden vaikutuksen alaisena, vastattiin seuraavaa:
  - rentoutuneelta 18 (8)
  - miellyttävältä 11 (1)
  - **epämiellyttävältä 3 (2)**
  - energiseltä 10 (7)
  - huolettomalta 13 (9)
  - **sekavalta 5 (4)**
  - **ahdistavalta 1 (2)**
  - **sulkeutuneelta 1 (1)**
  - hermostuneelta 1 (3)
  - **itsetuhoiselta 0 (0)**

- **9 (14) vastaajaa kertoi, että heidän perheeseensä/lähipiiriinsä kuuluu joku, joka käyttää/on käyttänyt huumeaineita.** 7 (1) vastaajaa ei ollut varmoja, mutta he epäilevät huumeiden käyttöä lähipiirissä.
- **16 (15) vastaajaa kertoi, että heidän perheeseensä/lähipiiriinsä kuuluu joku, joka käyttää runsaasti alkoholia.** 5 (9) vastaajaa ei ollut varmoja, mutta he epäilevät runsasta alkoholin käyttöä.
- Kysyttäessä, tietääkö, mistä huumeaineita saa, 8 (5) vastaajaa vastasi tietävänsä. **3 (6) vastaaja tiesi mistä Rautalammilta saa huumeaineita.**
- **16 (10) vastaajaa tiesi koulusta jonkun, joka on kokeillut/käyttää huumeaineita ja 6 (25) epäilee jonkun käyttävän/ kokeilevan.**
- **14 (15) tiesi ja 6 (13) epäilee tietävänsä jonkun koulusta jonkun, joka välittää päihteitä alaikäisille.**
- **Perhe- tai lähipiiristä oli välitetty päihteitä 5 (4) vastaajalle.**
- Kysyttäessä tuntemuksia viettäessä aikaa päihtyneen henkilön, vastattiin seuraavaa:
  - pelottavalta 7 (4)
  - ahdistavalta 9 (11)
  - jännittävältä 7 (6)
  - hauskalta/naurettavalta 26 (11)
  - neutraalilta 14 (16)
  - surulliselta 1 (1)
  - kuvottavalta 3 (4)
  - ikävältä 4 (7)
  - olen myös itse ollut heidän seurassaan päihtynyt 10 (7)
- Kysyttäessä miksi on kokeillut/käyttänyt päihteitä, vastattiin seuraavaa:
  - kaverit suostuttelivat 9 (6)
  - **halusin kokeilla 24 (17)**
  - kaipasin jännitystä 6 (4)
  - halusin saada pään sekaisin 5 (3)
  - halusin paeta pahaa oloa 7 (6)
  - **halusin nollata ajatukset 7 (7)**
  - **halusin pitää hauskaa 14 (12)**

Vastaajista 23 (34) ei tiedä mistä hakea apua, jos oma tai läheisten päihteidenkäyttö askarruttaa.

Tämän vuoden kyselyssä nousi esille alkoholin kokeilun ja käytön hieman lisääntyneen yläkoululaisilla. Ilokaasua, kannabista, muita huumeaineita, imppaamista ei vastaajien kesken juurikaan esiinny. Muutama vastaaja kertoi kokeilleensa vapea eli sähkökupakkaa.

Kysyttäessä suhtautumista päihteiden käyttöön useat vastasivat: "jos sillä fleksaa niin ei oo cool" ja "pidettäis huoli kaikista nuorista jotka käyttä, ja sit mieltä miksi ne käyttä"

Kyselyn vastauksista toivotaan keskustelua nuorten kanssa kotona.

Varhainen puuttuminen on yksi tärkeimmistä keinoista päihdeongelmien ennaltaehkäisyssä. Nuorten onnellinen ja turvallinen tulevaisuus on meidän aikuisten yhteinen vastuu. Haluamme muistuttaa, että päihteiden välittäminen alaikäiselle on rikos. **KOKO KYLÄ KASVATTA** ☺

Mikäli teillä herää kysymyksiä nuoren tai omasta päihteiden käytöstä, voitte ottaa yhteyttä alla oleviin henkilöihin.

Etsivä nuorisotyöntekijä Minna Vauhkonen p. 040 135 4922, minna.vauhkonen@rautalampi.fi

Vapaa-aikasihteeri Inna Kääriäinen p. 040 576 5952, inna.kaariainen@rautalampi.fi

Koulunuorisotyöntekijä Janne Poikolainen p. 040 775 1091, janne.poikolainen@rautalampi.fi

Terveisin Minna, Janne ja Inna, nuorisotoimi